

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta ese de 2 ori: Mercurul si Duminecca, Ed. candu concedu ajutoriale. — Pretiului: pe luna 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ fl. v. a. Tiere externe 16 fl. v. a. pe una sau suta 3 galbeni mon. sunatotri.

Anul XXXIII.

Sa prenumera la postele c. r. si pe la DD. corespondenti. — Pentru scrierile de 6 cr. Iacta umbra a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 15.

Brasov 5 Martiu 21 Februarie

1870.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Colecte pentru Totaleni.

a) In 26 Novembrie s'a transmis din Blasius din Micass'a; dela dd. Al. Neagoe 3 fl., C. Reichenberger 1 fl., Aug. Trifu 1 fl., I. Barna 1 fl.

Din Blasius: dela societatea de lectura si studientilor 5 fl., dd. Andr. Ghidu 1 fl., Onoria Tite 1 fl. T. Cozint 50 cr., I. V. Barcaianu 50 cr., Ios. Olteneanu 50 cr., F. Rezeanu 50 cr., S. Popescu 50 cr., L. Ianca 20 cr., I. Popu 7 cr. — P. Gram'a 50 cr., E. Centeles 40 cr., Pintea Ternaveanu 40 cr., Al. Popisaru 10 cr., Arseniu Banea 40 cr., G. Sierbanu 10 cr. — S. Rezeanu 50 cr., I. Serbin 23 cr., I. Bodocu 20 cr., Ios. Popa 20 cr., P. Bacurin 10 cr. — G. Papucescu 20 cr. — Isid. Saciu 20 cr., P. Florianu 15 cr., G. Pasu 10 cr., G. Vlasi 10 cr., B. Calianu 10 cr., A. Ardeleni 10 cr., G. Neamtin 10 cr., I. Popa 10 cr., Zach. Veliniu 6 cr., I. Iancu 5 cr., E. Surdu 4 cr. — I. Moldovanu 10 cr. — B. Losofu 10 cr., I. Sisoiu 10 cr., A. Sav'a 5 cr., I. Bianu 5 cr., M. Rosca' 5 cr., Iulie Mare 5 cr.

Sun'a 21 fl. v. a.

b) In 27 Decembrie s'a transmis din Blasius: din Bucerdeia granosa, unde prin starunta' dilui prot. I. Olteneanu s'a cules bucate daruite de popula' nostru spre acestui scop, cari bucate veninduse acolo in locu' au datu sum'a de 14 fl. v. a.

Atat banii de sub a) catu' si celi' de sub b) s'a expeditu' in dilele preamiente la co. d. presiedinte al comitetului din Osorheiude deputatului.

Brasovia 3 Martiu. Djurnalele romane din Pest'a publica o provocare catre inteligentia romana din Bud'a-Pest'a in causa redicarii teatrului roman, care are cuprinsul urmatorul:

Catra intelligentia romana din Bud'a-Pest'a! Necesitatea infinitarei unui teatru national pentru romani de dincolo de Carpati se simte de intrig'a romane.

Acesta necesitate este un'a dintr cele mai ardentе, asia ne spune o multime de voici, ce in tota diu' nu se soseste de prin tota partile; asia ne spointese anim'a si ne spune prioseparea nostra.

Deci un inceputu seriosu' si regulat pentru realisarea ideii nu se mai poate amana, ca-ci facare minute perdute invole dante imense si responsabilitate mare facia cu viitorului.

Conform opiniei publice, manifestate si publicate si in particulariu, — precum sporescram mai susu, — acel inceputu ar' fi se se face in Bud'a-Pest'a, prin midulocirea intelligentiei nationale, concentrata aici.

Deci subscrisii no luam roba a rog' pe toti intelligentii romani din Bud'a-Pest'a, se binevoiesca a se intrenu luni la 28 Februarie st. n., dupa amediu la paru ore in reectoriul restulului orasienescu, pentru a se consultu in privinti' access'a si a stabili mesurile necesare. Pest'a 19 Febr. 1870. Antoniu Mocioni, Georgiu Mocioni, Alessandru Mocioni, Eugeniu Mocioni, Ioane Eugeniu Cucu, Sigismundu Popoviciu, Iosifu Popu, Dr. Aureliu Maniu, Vichentie Bogdanu, Sigismundu Borlea, Iosifu Hodosiu, Ladislau Butanu, Basiliu Iurca, Lazaru

Ionescu, Petru Mihali, Demetru Ionescu, E. B. Stanescu, V. Babesiu, Iosifu Valecanu.*

Bine facu dd. dep. ce se folosesc de dreptul cu competente unei fiaocare natiumi in poliglotul statu', pentru ca se nu mai remana nici o proba necircata de a pipa, pana unde mai vrea a ajunge caugron'a maghiarsarei in corpulu natuine romane prin respingerea midulocelor cerute pentru cultur'a si desvoltarea sa nationala. —

— Pe catu' ne imbucurau solidari' a consolare a clubului deputatilor romani din Pest'a in interesul sanctei cause nationale, care credeam, ca se va consolidata si fortificata pe de ce merge; pe atata in intristarea descoperirea, cu o si face "Federatia nea" in Nr. 14 din conferintele clubului national; cumca unul dintre deputati romani, membru al clubului, ar' fi propus cu totu' focul oratoriile sale in acest club (ore cu ce pretin!), ca deputati romani se sprijinesca pe partita' stanga maghiara pentru pensionare hoivendilor maghiari din 1848, a acelui hoivendi, cari nu au casinato cele 40.000 de martiri romani, cari maltratandu si insultandu totu' ce e romau' fara respectu si fara crutiare nu merita decata defaima, dar' urenciosnica, fara total'a calcare in pitior'e a demnitati natuinalor — cari s'a luptat pentru nationalitate, cee' ce chiaru' si min. Asdrassy in clubul lui Deak a declarat, dicandu ca: „E mai galata a depune portofoliul seu ministerial, decat a primi propunerea stangiei maghiare pentru pensionarea hoivendilor, propunere care vatama demantarea natuinalor, ce s'a luptat in 1848 in contra maghiarilor." Despre rezultatul conferintei clubului nationalu referenta „Fed." asia:

„Ce sortu' se avut propunerea lui Vincentiu Babesiu in „clubul national"? Fostu' ea condamnata de toti celaliti membri ai clubului? Nu; aceasta propunere a avut majoritate de voturi si, prin urmare, conform principiului de solidaritate primita de „clubul national", trebuia sa se rosea ca decisioane, valida pentru toti membrii clubului national". Inse, ha disu' spre onores lora, din dep. Ios. Hodosiu, Sig. Borlea, I. Cucu si Em. B. Stanescu, adica patru insi, cari erau in minoritate, avura tari' suferelui de a declara, „ca ei se vor supune votului majoritatii, inse in momentul ce se va primi propunerea lui Vincentiu Babesiu, determin' loru' morale va fi si se depune mandatul de deputati." Majoritatea, carea consta din 5 insi, adica din propunatorul Vincentiu Babesiu si dd. ilustri patru Mocionesci (din Lazaru Ionescu si), vedinduse combatută de tari' moralie a minoritatii, fu silita se renuncie la propunere nefericita a lui V. Babesiu, si asti' insi' si majoritatea clubului nationalu a comis stentatu contra existentei sale, lasanduse a fi invinsa de minoritate. Cu totu' aceste, majoritatea a insistat ca cel pucinu, se se decide, ca deputati romani vor ramane neutrali la desbaterea cestuienei hoivendilor. Si auditi, romanolor, clubului nationalu a decis asia! Ce! Romanii se fi neutrali in cestuienea pensionare hoivendilor! Este ora' acela' st'a una cestuiene de „nu-mi pasă", „fia asia, cum vor voi si cum vora' face maghiari?" Clubul nationalu alu deputatilor romani ni o spune ore acest'a?

Daca clubul' nationalu a decis a ramand neutru facia cu cestuienea pensionare hoivendilor

maghiari din 1848—9: apoi noi inca nu am decis cu nu ramane neutrali facia cu clubului nationalu"; dreptu' aceea, noi damu' clubului nationalu una doilea vota de incedințe.

Si, apriindu' in tota valoarea sa, tari' moralie a OO. DD. deputati Sig. Borlea, Ios. Hodosiu, I. Cucu si Em. B. Stanescu, ne tiemnu' totnodata de detinitoru' nostra' si espuse si smintel, cari, dupa noi, suntu escusabile, inse trebuea a fi inconjurati. Anume, candu' au vedutu, ca propunerile fatale a doi Viscentiu Babesiu a castigata majoritate in clubul nationalu, domnulelor loru' nu trebuea se dica, ca in casul primirei propunerile lui V. Babesiu, -si vora depune mandatul, ci ca vora incota de a mai fi membri ai clubului nationalu; seu, celu' pacinu, deces' ingagiamentul solidaritatiu' nu li-a permis una amase procedere, in data ce au observat, ca majoritatea clubului a violata es ince-si ingagiamentul solidaritatii, vedinduse adica necessitatea a cede minoritatii seu fortini ei morali, minoritatea moralie si invingatoria a fostu' in deplinul seu dreptu' de a rumpe numai deces' ingagiamentul vatamato prin ince-si majoritatea clubului. Si, noi si credem, ca dd. Borlea, Hodosiu, Cucu si Stanescu nu mai potu' fi membri ai clubului nationalu."

Ba, dechiarandu chiaru' in urm'a faptelor inserate, ca nu recunoscem existinta unui clubu' nationalu adeveratul ale deputatilor romani in Pest'a, ni esprimem sincer' si vir'a nostra dorintia, ca se se reconstitu' unu' clubu' nationalu adeverat, din toti deputati romani, cu obligatiunea de a fi solidari in tote causele nationali, ale caruia sedintie se fia publica' si un secret, ca asta orice romau' se pota' asiste la conferintele clubului, se pota' aditi totu' ce deputatii nostri nationali vaiesc a dice si a face in dict'a Ungariei in interesul natuinalu nostre, si, ca asta se nu fum' siliti a ne servi de informazioni pentru a critica fapte secrete Politic' deputatilor romani nu pota' si nu trebuie se fia politica de cabinetu', politica de intrige si de mistificari; Iupt'a nostra trebuie se fia pre facia, franca si sincera, ca-ci numai asia va fi sigura invingerea, despre carea garantiza poterea morale a trei milioane de romani."

Asteptam cu nerabdare o rectificare co fapt'a din paralea tuturor deputatilor romani din dict'a Ungariei a descoperirii acesteia, pentru a crutia sacrele umbre ale martirilor romanu de o insulta ca acesta, care, nu ne vine a crede, cunsa' se adu' fletu' de romau', se o provoca sub nici una prelungi din lume. —

Blasius 17 Februarie. Multe ar' fi de scrisu' si peintre interesale coloru' de aici, si pentru al publicului' preste totu'. De multe ori me cuprindu' pofta de a rap' condeinu' si a insemnat cele de interes publicu; insa abia scriu' unu' suru', si in data -mi vine in minte censur'a, Osorheiul, — si pofta' de scrisu' a sborat preste siepte tieri si siepte mari.

Ceva imbarcatare mi-a easinatuitu in dilele tracte "K. Kozlony", carele afirmu' cu tota potere evenimentul, cumca la noi censur'a preventiva nu se deprime si cumca e libertate de tiparit asia, catu' si "K. K." pote scrie, ce i place").

Candu' anu' cestui este in "K. K." m'amurcurat forte si amu' disu' intru anim'a mea: totu'

*) Martora confisca'rea preceda. — R.

nă și asia reu la noi, cum tineamă eu. Avemă libertate de tipar, avemă totă: ca unde tipariul și liber abusiv și nedreptatea nu pot acuza rădecine adunici.

În bucuria mea picină a durată, ca preste „K. K.” venă „Magyar Polgár”, căm undă vine preste undă, și cum undă posterioara sfîrșea și înghite pr soră-să mai betrana, asia „M. P.” nemic în dovedii faptoare (imprumutata dela politia din Clusiu, nu delă cea din Brasov) asertează lui „K. K.” probandu-i „ad oculum” nu că Galilei, ca pămentul totu se misca, — ce cunca legie, prin cari Balat catusias presă, din Transilvania nici acum nu vor se se misce.

Dupa cetea argumentelor lui „M. P.” mi s-a desfășurat cu vicioz memoriele trecului să fiindu-se nu aveamă nici una scame de postă de a face experiențe pră la cutare locu desemnat de „mană a liberă”, nu-mi romanești altă decât să o scrie de lucruri, pentru cari se nu se albesc perii nici un politian, său a noua cirea chiar nimic.

Ei dar! nihilismul este în dusmania mea cu me-ne, nu lu potu suferi odată cu capulu; de aceea nu determină la urmă urmările, a scrie de lucruri, cari nu potu fi placute politialor, pentru că nu ocazie de a se comenda prin denudarelor.

Nu potu trece se nu amuzesc, cunica în cîrtă mai susă a fetelor din Clusiu, madame, Herrn Zeitung ca aderevera prudent și circumspeta ta că taceea pescozii, de să — de mă inselui — să deneștă și a scînti scote din camieră sa de toaleto și frumosica ișterioră despre lipsă, ori mai bine superabundantă censură preventive. Dara H. Z. a tacută, și bine a facut, ca dora de aceea să teze prăndea și circumspeta.

Nunăi de ar fi apoi circumspeta intră totă si de ar vedă limpede și unele lucruri, ce cadă în nemidușitoare apropierea densă; de ar observă în circumspetarea sa visul comeciori al Sabinului cu tieniul, ce cade din dios de Caneni, multimea de galbeni „imperatoresc” ce pre acolo se reinforță din esenii spre a cauta repausă în lădile industriilor sassi; — de ar prețui totudeună cu cea prudență miile de interese, ce imprenă casă să poată strinsu pre „vecini” cu „vecini”. —

Inca nu s-a legătuit redareca unii universități din Clusiu, și „M. P.” (una fără libera intrătore afara de causele naționale, în cari „patriotismul” nu îl concede a vorbi decat de „maghiari” și a pleca pentru drepturile maghiarilor. Sormană făia, ea nu vede omenei de altă naționalitate, afara de maghiari, pôte pentru redactorii săi se perdu de deprinderile de a se uită, macaru dominească, în oglinda) incă de pre acuma de regimului inventătură salutară cu respectu la denumirea profesorilor. Într-altele că una mare concesiune în favoare ceilor 1,200,000 romani din Transilvania, universitatea aceea va se sită și una catedra de limbă și literatură română, — era totu scientifice se vor propune fizice, în limbă celor 500,000 maghiari-scu: ca prudență de statu cea mai nouă asia potfose, ca minoritatea se alătore, eră majoritatea se ingăduia totă.

M. Polgár de pre acum este fără îngrijită pentru provoarea catedrei aceleia „in spă de L. și lit. română” ce este se infințează la universitate „in spă de Clusiu”; și că se nu întârda cămașă, arata regimului calitate neaparte ale persoanelor corespondentă pentru catedră aceea. Întră calitatea acestei M. P. pune la locul antanu unu lucru, care en unul de locu nu l'ami putină intellegeră: ma în totu Blasius nu anu sfătu omu, carele se mi nu li se scîntă expălită. De aceea la scură aici, că celi ce în voru fi întelugându-se, se binevoiescă și nu îngrijită se năoște.

Nunăi făia adică cere, că persoană, care se va denumi profesorul de limbă și lit. română la universitate din Clusiu să fie „român-maghiar bunu”. Acestă este, ce en nu potu intelleger. „Romanu-maghiar bunu”, ce flentă va fi potendu fi această? Dêca cineva și „român”, nu pôte fi „maghiar” nici „reu”, necum se potă fi „maghiar bunu”. A cantă romanu, carele se fă maghiari bunu, este că și să candu ai căută stejaru, carele se fă carpenu. Deci candu am crete pe M. P., înțâmni mirat fără, cum pôte scrie unu diuaru galagia că aceea; și amu diso intru me-ne: logica, venia imperatiția!

Grammatica limbelor române, p. I Analitică de T. Cipariu. București MDCCCLXXIX, (tiparul seminișorul din Blasius) opu premiată de societatea academică română, est de subtipar. Ea are formatu octavu mare pagine I—XIV și 386, adică preste totu 25 côle, și se vînde pentru Austria cu numai, în f. 50 cr. — Trecerea-i va

fi rapede și pentru valoarea ei internă și pentru interesul, ce publicul român trebuie se alba către unu opu că și această.

De curondu a esita totu din tipografiă semi-narative: „Geografă Ardelenii pentru școalele populare” de I. M. Moldovană, — editiunea II, — octavu, 4 côle, pretul 25 cr.

Tusun ar fi legatu pro numitulu „din demandarea oficialui corcuse”, ca nici amu scîntu, pana ce s'a comis trafa, pentru care judecă communală s'a însușit la respondere; dară si aceea e ilustrată!

Ca bravul d. coresp. a facut arestă la loarele competente, scîn și credă, pentruca asemenea arestă au mai facutul dñi numerotate contra mea, din care nici unu nu aveă efect, pentru că nu a fostă drepte, și pentru care încă de acumă are a se trage la respondere. Rezultatul investigației judecătoarei, promitut la timpul seu, șiu publică pre calea acestei făie.

Indeserit! omului mincinos și fară caracter nu îl se poate da credientă!

Dlai a facut arestă contra mea tocma și la ministeriul intern, tocma în una altă casă de fură a lui Durduca Petrea (sub numele președintelui român d. Simeon Porea din Uileșin mare, care apoi la demisită), pentru nu am fostă destulă de aspru. — Atunci ar fi volit se lu omoru, că . . . Acuma lu dore, ca ană patatua una horătoria de corcuse! O tempora, o moris! — (!)

Pre cande talhari incriminați, cu pareră de rou — în cercera — multimiliună oficialu cerc, că-le descofiră faptele, dicindu: „ca la din contra bandă loru era coroborat în cînd mai scurta timpu a sta în cali — a jefui și omor”, de na se incrimină! pre atuncis bravul d. coresp. rodica sabăi langă darduce, — talhari frătă speranta de îndrepărtă, și si la lunga acela, precum ană arata, una data contra — alta data pro! . . .

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngorare a oficialui convinsă prin martori s'a pedepșit cu vr’ cativa lovituri doar carbaci, în unii indivizi că aceia, la caru le-a fostă nici frica nici rugină, tocma în năoptea aceea a comitit fură, cunda comisiunea investigațioră era în față locului, — (p. e. Szilágyi Lajos și Szilágyl Janos) și care contra ordinării of. politicii a conturbat linistea publică, jucându și boicind beti — în timp de năopte. — Era altă pentru insultarea de facă a comisiunii investigațoriei.

Asia dă nu „suspicții”, ci vătămară! îngor

rei, a promova intru asemenea catură și educatiunea a totă națiunile ce locuiesc acesta țără.

Candu o națiune există în țără, și există națiunea română, atunci ca chiar sub titlu acestor existenții să se poată să fie în dreptu a pretinde, că existența sa se recunoaște, să se conserve și să se asigure în totă privință, chiar și în privință a culturării și educatiunii. Această dreptă, cel de-al treilea național suntă în dreptu a iu desegnă, Singură acestu argumentu credă, ca ar fi destulă pentru că propunerea mea se să sustină și adepata.

Dar nu potu a nu aminti aici încă și altă cova (ea audimă). Națiunile din țără și mai astăzi națiunea română a contribuit, i s'a impusă a contribui pentru ajutorarea și susținerea acelor instituții, cari au fostu infinitate în interesul specific maghiar, și a contribuit în cursu de decenii, ba de secole chiar; este sări și justă și de cununia, că din contribuția totală a țăriei se să rampe și participe și se să dă pentru progresarea oia, a națiunii române, în cultura națională.

Veti dice însă, ca naționu româna nu are teatru național, asia nici nu i se poate votă subvenție pentru unu fondu de teatru. Sta cea d'întâi, nu sta fise acăsta din urmă; ca-d că nu există încă teatru național român, dar există naționu română, care sente necesitatea și reclama infinitarea, susținerea, și assecurarea unui astfelu de institutu național. Nici academii maghiara n'a existat atunci, candu se facea contribuții pentru infinitarea ei; nici palatul de invalidi bătrâni nu există astăzi, candu se face pe totu dia contribuții pentru redicările lui. Dar pentru aceea cine ar potă dice, ca nu s'ar potă votă astăzi de către camera o subvenție pentru acest institut? Fiti darea dreptă, „si quod uni justum alteri aequalum”, ce pentru unul este justu pentru celalaltă este de cununia.

Sciu, veti dice, ca deca veti votă subvenție pentru teatru național român, atunci trebuie să votati în asemenea sumă proporționată o subvenție și pentru celealte naționi din patria, ca și astfelui ar fi violat principiul de egalitate.

Această, domnilor, este o obiectiune, care s'ar potă îndreptă chiar contra subvenționarii teatralu național maghiar. Pentru de ce se votava principiul egalității prim aceea, ca ati votă subvenție și pentru fundarea unui teatru național român, atunci cu atatu mai verosu este violat principiul egalității, candu desconsiderați pe totu celealte naționi din țără și votati subvenție numai pentru naționu maghiara.

Dar de altă parte, eu pră bucurosu asia votă astfelui de subvenții și pentru celealte naționi din patria; candu însă nici interesalii nu o prețind, atunci în supozitione, ca ei nu vrea a se folosi de subvenție, este pră naturalu, ca ei nici nu se poate votă.

In fine, pôte, yeti face și acea obiectiune, ca nu sunta bani; ca spesele statului suntă forte mari și multe, ca poporul este și alțiminter pră asupritu cu contribuții și nu se mai potă impune alte sarcini (asia este).

Asia este; și o recunoști. Dar cine pôrtă vină la totă această? Au nu guvernelor preste totu, ca se o spună între parenteză! Si în specie, ană nu ministerul de finanțe, care n-a facut nimic și nu a venit încă nici para astăzi cu unu proiect de lege în privință reformei contribuționilor?

Apoi chiaru în bugetul de acum al statului ore nu s'ar potă face reducții, din cari s'ar potă responde sumă propusa de mîne și de doile ori și de patru ori, ba și de sîse ori! Eu astăză credă, ca da!

Suntă, domnilor, oficiuri de statu cari astăzi sănă suntu cu totul superba, sănă s'ar potă reduce și unele impreună cu atele. Asia p. e. eu credă, că ministerul de lunga persónă a Majestatei Sale n'a rea nici unu sensu, acolă n'ar nici una lucru, ci numai să împarti decorațiunii și diploma de nemesisci (aprobară în stangă); prin urmare acela ministeriu ar trebui cassat, și afacerile lui a le încredinția domnului ministru președinte, că acestă se să ocupe cu împărțirea decorațiunilor și a diplomelor nemesisci (ilaritate). La care are trubiniună!, Se intellege, ca acelaia, care are trubiniună, eu din partea-mă n'au ayutu și nu voină avă nici odată.

— Apoi ministerialul de comunicatiune ar trebui întrunitu cu ministerialul de comerciu, industria și agricultura; pentru că nu suntem încă statu de bogăti că să potem doce luceș cu fundulu instrucții; acasă, după ce no vomu mai îmbogăti, vom potă tienă fundu instructu mai luceșosu de catu celu de acasă (ilaritate). — Astfelin este și ministerialul de culte; acestă trebuie stersu cu to-

talu; pentru că deca este beserica libera în statu, să deca mai alesu în statul nostru, besericile respective au do a se îngriji de scoli și investiții, atunci ministerialul de culte și instrucție publică, după mine, n'are nici una intelectu; elu, cum ană disu, trebuie cassat; era acela dreptu de supraime inspectiune, care statul la eserția prin acestu ministeriu asupra besericilor, s'ar potă încredinția sănă ministerialu de justiția sănă celui de interno (aprobară în stangă).

Atât în casu pentru oficiuri cele mai multe de statu; dar mai suntu pe largu ministerio uenele secționi, cari nu se occupă cu alta decât cu lucrari ce tieu cu totul de competenția municipalior; acestu secțion ar trebui cassat, și ocupatiunile lor a încredinția activitatii și competenței municipior.

Mai suntu apoi demnitățile de fispani; eu astăzi încă le-asu siergo cu totul, pentru că pre multu nu costa acăsta fispani; cari nu nici una lucru (aprobară în stangă); a treacu timpul loru și astăzi nu mai nici una intelectu de a fi; era acela pacina lucru ce potă lea la adunarile comitetelor s'ar potă încredinția unu dintre vicecomitii, care să intâmple în absență fispanii face totu ce astăză ar trebui se face (sgomotul în dreptă. Se andinam în stangă).

Ovorabilă camera! Asia credă, ca amu arătat, ca este si justă și de cununia a votă o sumă foarte dreptă subvenție pentru fundarea unei teatralu național român, pentru culturăi poporului român; și amu demonstru și acasă, că de astăzi s'ar potă luă acea sumă; nu mi romane altă de catu se fragu atenționea onorabilei camere asupra amandamentului meu să i se recomandă votarea lui. Me rugă a i se dă cotire.

Notariul cetește urmatorulu:

A menadamentul: la rubrică pentru subvenționea teatralu națională ca postumea 5 se se pună:

„Pentru fundala unui teatru național român 200.000 fl.”

Pestă 11 Febr. 1870.
Iosifu Hodosin. „Fed.”

Dela dict'a Ungariei.

In siedintă din 18 Februarie Mocsáry dice, ca libertatea religiunii nu se va potă face fapta în Ungaria pană candu potestație clerului și statu de neterioru și se alatura paralele anteclericale ale lui Ghizy.

Episcopul Mihai Horváth apara tractarea religiunii în casu a autonomiei catolice; minorisarea catolicilor prin regimul a fostu impreună cu nescari prerogative de care tinea. Cameră însă n'are dreptu a se amesteca în afacerile interne ale religiunii catolice, nici are și i se pese, deca catolicismul mai sustă ori ca apuse. În privință bunuriilor și a fonduriilor catolice nu dice, ca se tieu totu de catolice, însă nici aceea nu e dreptă, camătoare sunta proprietatea statului, și se escamănește modulu cum ană veniu ele în mană a catolicilor, statul apoi se le confisce, deca ană veniu pe calu neglijuită, însă numai după o cercetare serioasă. In fine face propunere că se să esimă o comisiune escamănitărie de pretensionile statului asupra acestor bunuri și despre rezultatul se reportează cameră. Ghizy adaugă, ca pană ce comisiunea „să se impeli lucrările regimului se dă în totu anulu reporția despre administrarea acestor bunuri. Mai vorbește vreă cativa, între cari ministru Etóvós dechiră, ca și congresul jidovesc nu s'a facut cu inițiativă lui, ci la cererea majoritatii jidovilor.”

In siedintă din 19 se lea înainte caușă de imunitatea de deputaților Rákoczy, Berzecczy cu bigani'a și Mileics' tinență siedintă inchisă și apoi nă merante. —

Trecându prește siedintă din 19 și 21 Februarie, în care acăsta comisiunea de imunitate se dechiră pentru estradarea dep. Mileics, Rákoczy și Berzecczy, treceam la siedintă din 22 Februarie.

Dupa curent Vasile Butăneanu interpelăza pe min. de culte, deca are de cugotu a și dă ocașie gr. cat. și ase puine în ordine causele loru religiose înfrință congress (nu naționalul). Interpelarea se va comunica ministerului.

Madarász interpelăza pe min. de interne, deca are cunoscinta, ca ei în apropierea diești a postulă puteră armata? Dece și asia! Cine a ordinat și pe basă carei legi s'a facut? Mai interpelă pe președinte, ca pentru ce s'au oprita eri intrarea în galeria? Cuestorul respunde: pen-

trata galerii era plina. Irányi interpelăza: pe basă carei legi s'a arestată emigrantul politicu Raspă (pentru a caru arestare lucratorii vrea se faca demonstrație). Apoi urmă desbatere mai înclu totu în tonul de pană acum si în fină min. Etóvós aduce legă sanctionată despre tribunalul juridici de bursa si se promulgă.

In siedintă din 23 Febr. d. **Sigism.** **Popoviciu** prezenta în casu'scélor române una proiect de rezoluție subscrisă de deputați români în testul urmatoriu:

„Casă indrumă pe ministerul de culte, că în parile locuite de nemaghiari se conchaine comisiuni de specialitate compuse de reprezentanți respectivei naționalități, cari se proiecteze, în co locuri felu de institute de investiție se se infinitează în cari, conform dispozitionei 8-lui 17 art. 144: 1868, tinerimese respectivei naționalități se se pôte perfornită scientific în limbă ei maternă pană la intrare în instituție academice de investiție. Pe basă acostui proiect, ministerul și inspectoratul inca în an. 1870 a face dispozitioni, si casă se dechiră invitoa, spre acoperirea speselor recerate a votă creditu suplementar.

Proiectul se va tipari si desbată la discuția-tit. 4.

In fine se primește bugetul că base la desbatere speciale.

In siedintă din 24 Febr. la desbatere specială se primă: Pentru administrația centrală sumă de 243.758 fl., pentru scopuri besericesci sumă de 290.000 fl. si adica beserică gr. cat. 99 mil; evang. angib. 36 mil; reformat 65 mil; bes. gr. or. 80 mil; unitaria 6000 si pentru cea israelită 5000 fl.

Babesiu cere, ca privire la lipsele episopilor de Aradu și Caransebesiu a se mari sumă de 80 mil la sumă de 120 mil, celu pucin pe cîteva ani, insă nu i se lea în considerație drîptă pretensiune.

Mileics sprijini cererea d. Babesiu, inse Colomanu Tisza o ataca cu cuvânt, ca o sumă astăzi anumită nu se poate votă prin o simplă propunere, ci s'ar potă încrești generalmente ministerialul una creditu pentru atare scopu.

Dr. Alessandru Mocioni indată si propune, că cămeră se decretize dura generalmente, ca se da min. de cultu indemnitate pentru subvenționea necesaria descelor din costine. — Iránky, Csernátoni suntu contra. Se pune la votu si cadau amendamente, si intelecte de sene, ca numai vr'doi unguri din stangă extrema votara cu români. Atât de multă respectă tôte partile necesiitate românesci.

Pentru direcționarii afacerilor scolari se affa în titulal III preliminanti 274.000, dar comisia nea finanțarii propuse a se sterge dijumatate din rubrică 10 de 80.000, destinata pentru pausialie de calatorie ale inspectorilor cercului, case remana numai 40.000.

Hoffmann tiene, ca inspectorii suprini ai districelor suntu de prisosa și se se desfințeze.

Min. Etóvós respunde, ca în curtea va pune pe măsă camerei proiectul de lege despre organizație gimnasialor și a scolelor reali și atunci eventualu se pote decide si despre regulara inspectoratelor; insă pană candu sistemulul present în investiție, organizație ca defecătuă de acum a gimnasialor inca mai sustă, nu se potă parale scolile feră inspecție.

Simonyi sustine, că celu pucin cei 6 inspectorii suprini se se suprimează, pentru cari cu respectu impreuna se se pucină și a se prelimină 28.000, insă majoritatea în fine votă și acese 28.000 fl.

In siedintă din 25 Febr. se continua desbatere. Positivitatea: inspectorii scolari din același titlu ca 234 mil se cetește. Hrabár doresc, că în totu comitatul se fa cete un inspector scolar. — Aron Szilády (preot protestant) pretează, că legă scolaria se se efectuează cu energia si pentru scolele populare se se introduce unu plan de investiție sistematic; pentru religioase se se defigă unu număr de ore anumit, incat se nu devină mai singurula obiectu de cultură si provocea de min. se propuna legă despre deplină libertate religioasă. Conda recomanda, că la înlocuirea posturilor cu inspectori, se nu se tiea înaintea ochilor numai protecționea, ci destoinicia. Simonyi si arata parere de reu, că acăsta nu s'a observat la denumirea inspectorilor. Maiori prețindă asemenea, cu tôte acestea posturile se votă și după puncte.

Titlu 4: „instituție de investiție” e preluminat cu 887.000; pentru universitatea pestana 89.000. Ghizy, Hoffmann nu suntu multumiti cu progresul universității, ca nu suntu profesori

destinici. Br. Eotvos concede acesta, inse dice, ca cu decret nu se poate face bunastare si localitati; deca i lipescu profesori si localitati; dar facultates judicidice si mai cercetata aconea decat ori cundu si apoi numai acum s-a pronuntat admisie junioara din universitatea ungurilor pentru praca la Viena. Se redice si.

Nu putem trece cu vederea cele vorbite de d. Sigism. Popa in siedintia din 12 Februarie, pentru suprematia limbii maghiare in contra egalitatii indreptarilor a coloralor limb. De unde si cu ce dreptu-si au impus maghiarii limbii coloralate natumii St. Stefanu fundatorului a romanescutu limbii latine de buna comună si în interiorul; 800 de ani de atunci incoce, amavu unitatea limbii latine de limba oficiala si legislativa, ca unu bunu comun, dupa mintea fundatorului. De candu s-a incins lupta limbistica Ungariei a devonut maru de discordia. Oare ar mai exista acum Ungaria, deca limb'a neutra nu infractase natumile in contra dusmanilor? Asia celu ce apara suprematia unei limbii asupra coloralor, si cela mai apriugnu dusmanu al statului. D. Sigism. Popa dice, ca limb'a maghiara are dreptul sa fie diplomatica si administrativa, insa numai din susu in diosu, dar nu si din diosu in susu, si apoi adause, „ca cele ce voiesc mai multu, se des in acesta patria". Romanii vreau a participa in mesura egala la buna comună; nu voru merge din val'ra sa, ca nu sunti veneti. Voru merge cei ce punu juguri ne-sureferite confratilor sei. —

CROATIA. Agramu in Februarie. Cu totu, ca partita' nationala croata si neimpacata in mesurale paritale unionistice si chiaru si cu arangamentele facute intre ea si Pest', totusi partita' dela putere continua a-si intari terenul pe d' ce merge mai multu, tinandu taro de politica' maioretatii din Pest', care dice: „Lasa se strige, se opuna, se se bata cu siiediutu de pamant, noi se mergem inainte, pana candu avemu puterea la mana si pana candu no vomu intari, ca se putem da peputu cu partitele nationale." — Croati nationali vedionu, ca politica' acesta le pote crese si loru preste capu lucru mereu pentru institutiile desvoltarii nationale si pentru interesarea comerciului, industriei si a comunicatiunii, ca, inaintandu Ungaria, se inainteze si Croatia. Acum se dede in 4 Ian. 1870 publicului spri folosire calea ferata asia numita maghiara dela Nagy-Kanizsa peste Zalany, Kreutz (Magyar-Körös) la Agramu si acum potu calatori croati dela Agramu la Bud'a in 12 ore, pe candu mai inainte pe linii' Agramu-Steinbruck-Pragerhof-Kanizsa merge in 24 ore. Candu va fi si linii' dela Karlstadt pana la Fiume (croatiese Riesca) gata, maghiari voru putut dice, ca ei domnesco pana la mareia adriatica, et' fininduse si linii' Sziszek-Alfold, maghiari voru fi domni dela Carpathi Cincu-Gyimes pana la Fiume. La deschidere acestei linii' adica Zákány-Agramu se afia de facia si transilvani conte Mikó aici in Agramu si din antipaticele ce rediu se convinse, ca imparatimenea cu Croati' se poate privi numai ca uno ce de Joi pana mai apoi. Martor la acesta sunta si diurnale „Agramer Zeitung", „Narodne Novine" de si ale regimului; „Zatoznik" (Deportatul), „Zukunft" etc., cari este din urma verba destulu veniniu in contra antagonilor politicei nationalilor; ma il atacu cu tota invinsurarea. Chiaru si banulu br. Rauch fui si este inca statutu de partita' nationala croata, incat u trebui multu apa se se spele de invinsuri infamatorie, intocma ca si am-ploatai pe campia Transilvaniei, cari tracteaza cu atata crudime poporului. Croati nu se temut de bandu loru, pentruca dicu, ca ein li s-a octroau si ca atare nu mai pote nici unul avé terenu ne-subminat, pana le va veni unu national, pe langa totu, ca croatii au dreptulu de limb si speranta de a se pute desvolta. Romanii transilvani inca nu se multumescu fara mesura de drepturi, cele pucinu pe cat le au la mana croatii, si au totu dreptul, pentruca limb'a nostra romana nu a daruitu-o celu din ceriu si nimene nu ni o mai poate rapu pentru totudenu'; nomai so nu stam pe locu, se o cultivam si intru parteci unei universitati, cum facu croatii, o mana de omeni, ca-co mai antai trebuie se fiu independenti in cultur'a si crescere nationala, ca se niba respectu antagonistilor, ca suntem dedati si noi a la massa si a ne mesura frunte la frunte intru apararea drepturilor, si in desvoltarea nationale spirituale si morale, er-

nu ne multiamu numai se facomu matanie la usile institutelor loru, din cari esu ghibositi teheri nostri de respingere si maltratarile arbitrarie, incat u se subta si simtialu si curagialu de a-lua lupta pentru cau's nationala. Aici si reglemente cu disciplina' loru cea stricta transm' a-drese la Majestate, ca se nu conceda a se desfintia fara coointelegera si consultarea loru, si deca se va incera asia cova, conflictul intre croati si maghiari nu se va potu incangurui. —

AUSTRO-UNGARIA. Vien'a 27 Februarie. Fiinduca maghiarii au disu-mai de multe ori prin diurnalelor loru, cumca astupa dupa cislaiantii dualisti, ca se le iniciatu in privirea multumirii dualitatis, si ei se se conformeze apoi deputdensii, nu potem lasa din ochi, ci tienemur firule procedere respective din Vien'a. Se scimu dara, ca ministeriul Hasner-Giska i s'an incercat itile, incate insusi Hasner, dupa „Osten", in momente lucide a declaratu, cumca min. n're nici o partita' si prim urmare elu si va da demisunca. In aceasta stare de lucruri in cercerile elei decodatiorie si seriose se si lucra la compunerile unei consensumintiuni pentru altu ministeriu. „Osten" aduce inainte ca barbiti apti pentru unu min. definitivu pe Dr. Fischhof, Dr. Wiser, c. Spiegel, br. Mayran consiliari de carte, Monda si Berger, alii corozi programu pe baza unitatii monarachiei austriace e: necesitas reconnoscerei egalei indreptariri tuturor poporelor imperiului. Din partea polonilor e destinat renimittu c. Adamu Potocky si dintre cechii Dr. Bielsky, ca se intre in ministeriu.

Capetenile cechilor Dr. Rieger si Sladkovsky cu tota chiamarea la Vien'a au respinsu invitarea ministeriului pentru invocila, transmitdu una scriosira, in care dechiaru condutorul cechi, ca ei bucurosi ar' confesi pentru cestinile invocilei, insa cu Dr. Giska si partiti' lui, care in programul loru au eschisu orico idee de invocila, nu potu intre in nici o conferinta; apoi pentru unu actu ca acesta trebuie se nu se intarai nici invitare partiei cecchice in Moravia cu statu mai pucinu propriu partitei mari nationali. — Astfelu si multu de-catau probabilu, ca influintii calatoriei archiducliei Albrecht prin Itali'a si Franci'a va contribui nu pucinu la chinbarile stariei lucrurilor, pe-trebuia internul Austriei se se locuiesca pe multumirea poporelor. —

Cronica esterna.

ROMANIA. Camer'a procede intru votarea sumelor preliminate in bugetu, cu pre pucinu subtrageri. Subvenitunea pentru scolele catolice s'abstrahu; pote ca idea duil Cogalniceanu si Creteanescu, ca se se infinitieaza unu seminaria, spre a se cresco in elu preoti romani catolici, pentru ca se scape de propaganda' preotilor maghiari, se va resuscita. — Intre altele s'a votat si fondul disponibil de 200.000 franci. — Desbateleri fura interesante si d. Cogalniceanu a adintut multu la primirea cifrelor.

Apa Olului din Roman'a mica s'a versatu cu statu furia, incat comunicatiunis in Bucuresci si intrerupta. Romanul descorepe multe abusuri comise de jidani la vanuirea din Bucuresci. —

E lucru picant pentru uni, ca pr. Al. Cuza se verifica in camera in 17 Februarie ca aleas deputat in colleg. IV de Mehedinti, si inca cu aplausu; insa acesta se poate face si mai demultu, candu doru Cuza a veni si a lucra in tiera spre binele comunu sub dinastia' de acum. —

In dictu' federala a Germaniei de nordu s'a primitu desfintarea pedepsei de morte, cu tota opunere lui Bismark. —

Regele V. Emanuel se astepita pe dupa Pasci in Vien'a; se vorbesce er' de alianta intre Austria

cu Francia cu coointelegera Angliei. — Archiduc Albrecht e forte bine primitu in Tulerii. —

Varietati.

+ Lazaru Gruescu, deputata nationalu din cercul San-Georgiuului in camer'a din Parsta, spre mare durere a romanilor, reposa in 9 Februarie st. v. Intelligent si bravu barbat al national abia ajunsese etatea de 29 ani, si prin caracterul seu celu seriosu si neinduplcat pentru cau's nationala, prin activitatea sa ca exemplar, lasa dupa suna o memoria dulce, o parere de ren si unu doliu pentru natuine, careia si devotu puterile sale si pentru care intru in arena' luptei, pentru drepturile nationalu. Fia'l tineru usiora si memorii eterna! —

— Unu teneru absolut de **economia rurala** la academia la Ung-Altenburg dorese a fi aplicatu la una postu suna ca docente sa lu a una mosia ca agricultor suna ca silvicultor sa pentru ambe. Interesatii de acestu servitul potu a se adresat cu conditiunile de Redactiunea acestui diurnal. —

— Statutele societatii pentru cultura si literatura romana in Bucovina sunt reformate 1869, Cernauti cu tipariu lui Rudolf Eckhardt.

Reportul comitetului societatii de susu despre trebule si lucrurile sale in an 1869, din care vomu refera despre frumosul progres al a-cestei societati nationale, care in 10/22 Februarie a tenuutu adunarea generale, e importantu. —

Nr. 68/pres. 1870.

Publicatane.

Conferinta' comitetului representativ al comitatului Turdei se va tinele la 14 Martiu a. c. in opidul Turda', ale carei agenda voru se prelunga mai multe afaceri ordinate prin legi, si revedere si inconvenientele planului si computului pentru edificarea cassei comitatense.

Deci prin acesta sunta rogati toti acelii membri ai comitetului, cari locuiesc afară, sau sunt departati din comitat, a se infacirosia la susu membrorii' conferintei.

Turdy 22 Februarie 1870.

Dela comite supremu ali coomitatu' Turdei.

Br. Georgiu Kémény m/p, comitele supremu.

Subscris' a agentia generala din Clusiu a societatii nationale de ascurare in Pest'a are ondrie a face aratare, incunoscientianda, cumca d. I. Tr. Rissidorff a incelat a functiona' ca agentu' ali societatii, cu diu' din 10 Februarie a. c., si on partite si agentii societatii nationale de ascurare suntu rugati cu tota ondrea, pana candu fara multa prelungire se va asiedia de nou o agentura prima in Brasovia; a se indreptu' deadeptul la agentia' generala din Clusiu, eventualmente la d. advocatu' provincial Iuliu Jekul, care e insarcinat cu ingrijirea interimala a lucrurilor agenturie in Brasoviu.

Clusiu 24 Februarie 1870.

Agentur' a generala clusiana a societatii nationale de ascurare.

Secretariulu

g. Henricu Chorini m/p.

CURSURILE

la borsa in 4 Mart. 1870 anu asia:

Galbini imperiale	—	5.6.83 1/2 cr. v. a.
Augsborg	—	121.
London	—	124.
Imprumutul nationalu	61.	60.
Obligatiuni metalice vecchi de 5%	71	80.
Obligatiuni rurale ungare	78.	75.
, temesiane	77.	80.
, transilviane	75.	80.
, croato-slave	84.	80.
Artile bancare	—	729.
, creditului	—	280.